

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตกลุ่มวิชาการจัดการงานสาธารณะ รุ่น 17

บทความ

การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนวัดเครือวัลย์
วรวิหาร อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพฯ.

โครงการจัดการงานสาธารณะ รุ่นที่ 17

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการงานสาธารณะ

การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนวัดเครือวัลย์
วรวิหาร อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพฯ

จิรภัทร เพ็ชรการ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ชุมชนวัดเครือวัลย์

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะแวดล้อมมีความสำคัญเป็นอย่างมากและความจำเป็นต่อสังคมประชาชนมนุษย์
ของเราเป็นอย่างมาก เป็นเพราะสิ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่างๆต่อสังคมมนุษย์ หากแต่จะขาด
แคลนสิ่งสำคัญในสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่มักจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมมนุษย์
อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความใกล้ชิดกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคม เช่น
ขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศ เป็นต้น โดยถ้าไม่มีแนวทางที่ดีในการจัดการหรือแก้ไขแล้ว ก็
ย่อมที่จะต้องส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการเป็นอยู่ที่ดีต่อสังคมอีกด้วย

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆในชุมชนที่มีปัญหาที่หลายปัจจัยสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ
เนื่องจากจำนวนและอัตราการขยายตัวของสังคมประชากร สภาวะเศรษฐกิจ และการย้ายถิ่น
ฐานในการอยู่อาศัยของประชากรที่เข้ามาอยู่ในชุมชนเมืองที่มักจะทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอย
น้ำเน่าเสีย ถ้าไม่มีแนวทางป้องกันและแก้ไขตั้งแต่เนิ่นๆอาจจะส่งผลกระทบต่ออนามัย ชีวิตการ
เป็นอยู่ของสังคม โดยตรงก็เป็นได้ เรามักจะพบและเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เกิดขึ้นได้
สร้างความเสียหายให้แก่ประชากรทางสังคมโดยรวมอันเนื่องมาจากการมองข้ามต่อปัจจัยต่างๆ
ซึ่งอาจจะใช้ระยะเวลาที่ยาวนานในการหาทางแก้ไขปัญหาที่อาจจะพบเห็นได้ รวมถึงการ
ดำเนินการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งตัดสินใจที่อาจกระทำไต่ยากเพราะอาจมองว่าการ
ป้องกันปัญหาทางด้านนี้ อาจสิ้นเปลืองงบประมาณค่าใช้จ่ายโดยไม่สามารถเห็นถึงสิ่งที่จะได้รับ
มาถึงผลประโยชน์ต่างๆได้เลย

ขยะหรือของเสีย แบ่งเป็น มูลฝอยธรรมดาทั่วไป ได้แก่ มูลฝอยสด เศษอาหาร กระดาษ
โฟม เป็นต้น และของเสียอันตราย ได้แก่ มูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล กากสารเคมี สารเคมี

กำจัดแมลง เป็นต้น แล้วแหล่งกำเนิดของเสียที่สำคัญ ได้แก่ ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรมและพื้นที่เกษตรกรรม ทุกวันนี้คนไทยกว่า 60 ล้านคน สามารถสร้างขยะได้มากถึง 14 ล้านตันต่อปี แต่ความสามารถ ในการจัดเก็บขยะกลับมีไม่ถึง 70 % ของขยะที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดปริมาณมูลฝอยตกค้างตามสถานที่ต่าง ๆ หรือมีการนำไปกำจัดโดยวิธีกองบนพื้นที่ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ สภาพอากาศเสีย เกิดจากการเผามูลฝอยกลางแจ้งทำให้เกิดควันและสารมลพิษทางอากาศ น้ำเสีย เกิดจากการกองมูลฝอยที่ตกค้างบนพื้นเมื่อฝนตกจะเกิดน้ำเสียซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำทำให้เกิดภาวะมลพิษทางน้ำ แหล่งพาหะนำโรค จากมูลฝอยตกค้างบนพื้นจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนูและแมลงวัน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เหตุรำคาญและความไม่น่าดู จากการเก็บขยะมูลฝอยไม่หมดทำให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน

ดังนั้นการให้ประชาชนภายในชุมชนวัดเครือวัลย์ที่มีประชากรครัวเรือนในการยกตัวอย่างมาทั้งหมด 117 ครัวเรือน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกันอย่างแท้จริงในการพัฒนาใดๆเพื่อให้เกิดการเข้าถึงในการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และทุกจุดที่สามารถทำได้ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิด การวิเคราะห์ปัญหา เพื่อกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมดำเนินต่อไป

ชุมชนวัดเครือวัลย์นั้นตั้งอยู่ในเขตบางกอกใหญ่ ซึ่งเป็นประเภทชุมชนแออัด ตั้งอยู่ที่อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพฯ ในสมัยก่อนมีประชากรอยู่เพียงไม่กี่หลังคาเรือน โดยมีการอพยพมาอาศัยมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีการเพิ่มขึ้นซึ่งขยะมูลฝอยต่างๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเพื่อให้องค์กรประชาชนดังกล่าวเป็นแกนกลางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ในการพัฒนาชุมชนของตัวเองให้มีความเจริญก้าวหน้า รวมทั้งเป็นตัวแทนของชุมชนในการประสานและขอความร่วมมือกับชุมชนอื่นๆ เพื่อที่จะช่วยกันร่วมมือในการแก้ไขปัญหาในการทำงานต่างๆ ตลอดจนการจัดการขยะมูลฝอยอีกด้วย

วัดเครือวัลย์ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร สร้างขึ้นเมื่อปีใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด มีข้อความกล่าวถึงวัดนี้ไว้ในหนังสือ ตำนานพระอารามหลวงและทำเนียบสมณศักดิ์ซึ่งเจ้าพระยาวิชิตรวงษ์วุฒิไกร (ม.ร.ว. คดี สุทัศน์) เรียบเรียงขึ้นทูลเกล้าฯถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ความว่า วัดเครือวัลย์วรวิหาร อยู่ในคลองมอญฝั่งใต้

หลักฐานเกี่ยวกับผู้สร้างวัดเครือวัลย์และปีที่สร้างยังเป็นข้อถกเถียงกันอยู่ บ้างก็ว่า ขณะที่สร้างนั้น เจ้าพระยาอภัยภูธร (น้อย บุญยรัตพันธุ์) ถึงแก่อสัญกรรมแล้วและเจ้าจอมเครือวัลย์ในรัชกาลที่ 3 ซึ่งเป็นธิดาของเจ้าพระยาอภัยภูธร เป็นผู้สร้าง ดังปรากฏข้อความในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3 ของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ว่า “ ในคลองมอญวัด 1 เจ้าจอมเครือวัลย์บุตรเจ้าพระยาอภัยภูธรสร้างใหม่ การยังไม่แล้ว ก็ถึงแก่กรรมเสียจึงโปรดให้ทำต่อไปวัดนั้น แล้วพระราชทานชื่อ วัดเครือวัลย์วรวิหาร” จึงกล่าวได้ว่า ชื่อของวัดเครือวัลย์ มาจากชื่อของเจ้าจอมเครือวัลย์ ซึ่งเป็นบุคคลในสกุลบุญยรัตพันธุ์และเป็นวัดของสกุลบุญยรัตพันธุ์

วัดเครือวัลย์ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ปฏิสังขรณ์เป็นครั้งคราวและได้เสด็จพระราชดำเนินทรงทอดผ้าพระกฐิน เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2393 ต่อมาเจ้าพระยาภูธรราชภัย (นุช บุญยรัตพันธุ์) ได้ปฏิสังขรณ์วัด และสร้างเจดีย์ 2 องค์ สำหรับบรรจุอัฐิคนในตระกูลบุญยรัตพันธุ์ หรือผู้เกี่ยวเนื่องทางตระกูล

ปัจจุบันปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเป็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเล็งเห็นความสำคัญ เพราะเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากความเจริญ ด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นความตระหนัก และจิตสำนึกในการทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนยังไม่เป็นที่น่าพอใจผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในสังคมเช่นความสกปรกและส่งกลิ่นเน่าเสียเป็นแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรค ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่เกิดขึ้นจากการอยู่อาศัยของชุมชนวัดเครือวัลย์ โดยอย่างยิ่งในด้านปัญหาขยะมูลฝอย จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงวิธีการในการกำจัดขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมกันในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในวัดเครือวัลย์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาต่างๆ หรือในการป้องกันปัญหาด้านขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนวัดเครือวัลย์ อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพฯ
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนวัดเครือวัลย์.

วิธีการดำเนินการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดเครือวัลย์ เขตบางกอกใหญ่ จังหวัด กรุงเทพฯ มีจำนวน 117 ครัวเรือน โดยแยกเป็นประชากรชายจำนวน 250 คน และประชากรหญิงจำนวน 295 คน รวมเป็น 545 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากประชากรทั้งหมด คือจำนวน 117 ครัวเรือน โดยประชากร 1 คนเป็นตัวแทนของ 1 ครัวเรือน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

แบบสอบถามแบบปลายปิด โดยให้ตอบคำตอบที่กำหนดไว้ให้เลือกเท่านั้น โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัย และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ขั้นตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนวัดเครือวัลย์ โดยกำหนดเกณฑ์วัดด้วยคำตอบ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ในการตอบคำถาม

ขั้นตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เพื่อศึกษาถึงวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยกำหนดเกณฑ์วัด น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ในการตอบคำถาม

ขั้นตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยกำหนดเกณฑ์วัด น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ในการตอบคำถาม

เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ คือ แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไป ซึ่งอธิบายลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน) ข้อมูลการมีส่วนร่วมและวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ประชาชนส่วนมากเป็นชายคิดเป็นร้อยละ 59 และหญิง ร้อยละ 41.0
2. ประชาชนส่วนมากมีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.19 รองลงมาคืออายุ 56 ปีขึ้นไป และมีอายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.35 และ 20.51 ตามลำดับ
3. พบว่าประชาชนส่วนมากมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและอนุปริญญา ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 33.33 และ 32.48ตามลำดับ รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.08
4. พบว่าประชาชนส่วนมากมีอาชีพอื่นๆที่ไม่ได้ระบุและมีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 26.49 และ 25.64 ตามลำดับ รองลงมาคือพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 21.37
5. พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.17 รองลงมาคือ 15,001 บาทขึ้นไป และ 10,001-15,000บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 30.77 และ 23.93 ตามลำดับ

6.พบว่า ประชาชนส่วนมากที่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดเครือวัลย์วรวิหาร นาน 16-20ปี คิดเป็นร้อยละ 27.35 รองลงมาคือ นาน 21ปีขึ้นไป และ 11-15ปี คิดเป็นร้อยละ 24.79และ19.66ตามลำดับ

7.พบว่า ข้อมูลที่ประชาชนส่วนมากได้รับเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย คือ เอกสารประชาสัมพันธ์ของเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 90.60 รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนและโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 79.48 และ 73.50 ตามลำดับ

8.พบปัญหาและความรุนแรงของขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง 2.90 เมื่อพิจารณาความรุนแรงของปัญหาในรายข้อพบว่า มีหนึ่งข้อที่ประชาชนเกิดความรุนแรงน้อยที่สุดนั่นคือปัญหาที่เป็นแหล่งในการระบาคเชื้อโรคสู่คนและสัตว์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.38 ส่วนความรุนแรงในด้านอื่น ๆ มีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความรุนแรงมากที่สุดคือ ปัญหาการทิ้งขยะมูลฝอยให้เป็นที่เป็นทาง ด้วยค่าเฉลี่ย 3.22 รองลงมาคือมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ภายในชุมชน และขาดการเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอจากเทศบาล ด้วยค่าเฉลี่ย3.20และ3.16ตามลำดับ

9. พบว่าการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.84 เมื่อพิจารณาแล้วทำความเข้าใจการจัดการขยะมูลฝอยแล้วพบว่า มีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับน้อย คือ มีภาชนะรองรับแต่ละประเภทของขยะมูลฝอยด้วยค่าเฉลี่ย 2.44 ส่วนการจัดการขยะมูลฝอยในด้านอื่นๆทุกข้ออยู่ในระดับที่ปานกลาง โดยในการจัดการขยะมูลฝอยนี้ข้อที่มากที่สุด คือ มีการเสนอให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยค่าเฉลี่ย 3.13 รองลงมาคือ มีขั้นตอนและการกำจัดขยะอย่างถูกต้อง และ มีถังขยะรองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ ด้วยค่าเฉลี่ย 3.07 และ3.04ตามลำดับ

10. พบว่าการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้วยค่าเฉลี่ย 2.68 ได้ทำความเข้าใจได้และพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตามข้อ ได้ข้อสรุปว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการนำขยะมูลฝอยที่ใช้แล้วมาแปรสภาพและใช้ซ้ำ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.99 รองลงมาคือ รักษาระเบียบความถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ด้วยค่าเฉลี่ย 2.93 และ 2.88 ตามลำดับ

11. พบว่าผู้ชายและผู้หญิง มีวิธีในการจัดการขยะมูลฝอยไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และประเด็นการมีส่วนร่วมพบว่าชายและหญิงมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เช่นกัน
12. พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่มีวิธีการจัดการขยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
13. ได้แสดงว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า25ปี จะมีวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุระหว่าง36-45ปี 46-55ปีและ56ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า25ปีมีวิธีการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพต่ำกว่ากลุ่มอายุอื่น และยังพบอีกว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 25ปี มีวิธีการจัดการขยะแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ56ปีขึ้นไป โดยกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า25ปีมีวิธีการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า
14. พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เช่นกัน
15. พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
16. พบว่าประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
17. แสดงว่าประชาชนที่มีรายได้ 5000-10000มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจากกลุ่มรายได้อื่นๆทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีรายได้ 5001-10000 มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยได้มีประสิทธิภาพสูงกว่า

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาชุมชน วัดเครือวัลย์วรวิหาร อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพฯ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 59.0 อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.19 วุฒิการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุคิดเป็นร้อยละ 26.49 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 คิดเป็นร้อยละ 40.17 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดเครือวัลย์อยู่ในระหว่าง 16 -20 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.35 ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากเอกสารประชาสัมพันธ์ของเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 90.60
2. ปัญหาและความรุนแรงของขยะมูลฝอย ผลการวิเคราะห์พบว่าปัญหาและความรุนแรงของขยะมูลฝอย ใน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางด้วยค่าเฉลี่ย 2.90 เมื่อพิจารณาความรุนแรงของปัญหาในรายข้อพบว่า มีหนึ่งข้อที่ประชาชนเกิดความรุนแรงน้อยที่สุดนั่นคือ ปัญหาที่เป็นแหล่งในการระบาดของเชื้อโรคสู่คนและสัตว์ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.38 ส่วนความรุนแรงในด้านอื่น ๆ มีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความรุนแรงมากที่สุดคือ ปัญหาการทิ้งขยะมูลฝอยให้เป็นที่เป็นทาง ด้วยค่าเฉลี่ย 3.22 รองลงมาคือ มีกลิ่นไม่พึงประสงค์ภายในชุมชนและขาดการเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอจากเทศบาล ด้วยค่าเฉลี่ย 3.20 และ 3.16 ตามลำดับ
3. ผลการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนวัดเครือวัลย์ พบว่าการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.84 เมื่อพิจารณาแล้วทำความเข้าใจการจัดการขยะมูลฝอยแล้วพบว่า มีเพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับน้อย คือ มีภาชนะรับรองแต่ละประเภทของขยะมูลฝอยด้วยค่าเฉลี่ย 2.44 ส่วนขยะมูลฝอยการจัดการฝอยในด้านอื่น ๆ ทุกข้ออยู่ในระดับที่ปานกลาง โดยในการจัดการขยะมูลฝอยนี้ข้อที่มากที่สุด คือ มีการเสนอให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยค่าเฉลี่ย 3.13 รองลงมาคือ มีขั้นตอนและ

การกำจัดขยะอย่างถูกต้อง และ มีถังขยะรองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ ด้วยค่าเฉลี่ย 3.07และ3.04ตามลำดับ

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่าการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้วยค่าเฉลี่ย 2.68 ได้ทำความเข้าใจได้ และพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตามข้อ ได้ข้อสรุปว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการนำขยะมูลฝอยที่ใช้แล้วมาแปรสภาพและใช้ซ้ำ ด้วยค่าเฉลี่ย 2.99 รองลงมาคือ รักษาระเบียบความถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ด้วยค่าเฉลี่ย 2.93 และ 2.88 ตามลำดับ
5. ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
6. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05แต่มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งพบว่าประชาชนที่อายุระหว่าง36-45ปี มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
7. ประชาชนที่มีการศึกษาที่แตกต่างกันมีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
8. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่มีวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยพบว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่นๆที่ไม่ได้ระบุ มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
9. ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่มีวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญที่ระดับ.05 โดยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้น้อยตั้งแต่ 5,001-10,000บาท มีวิธีการ
กำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.ฝึกอบรมประชาชนในชุมชนเพื่อให้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชน รวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ให้ดี เพื่อที่จะมีสภาพแวดล้อมของชุมชนให้มีความสวยงาม
- 2.จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยตามถนน ในชุมชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3.กำหนดวันดีเดย์ เชิญชวนให้ประชาชนภายในชุมชน พร้อมใจกันทำความสะอาดชุมชนของตนเอง อย่างน้อยปีละ 3-4 ครั้ง ในวันสำคัญ เช่น วันที่ 5 ธันวาคม เป็นต้น เพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้มีความสะอาดและสวยงามมากขึ้น
- 4.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องความที่จะอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งอุปกรณ์ที่ใช้บรรจุขยะมูลฝอย ให้มีความเพียงพอภายในชุมชน เพื่อความสะดวกในการแยกประเภทขยะมูลฝอยชนิดต่างๆ และ เพื่อที่จะสามารถให้เกิดการขนถ่ายขยะมูลฝอยอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรมีการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมต่างๆของประชาชนในชุมชนต่อการคัดแยกขยะมูลฝอยต่างๆ เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่างๆในชีวิตประจำวัน
- 2.ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเชิงคุณภาพเพื่อทราบถึงกระบวนการในการกำจัดขยะต่างๆ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาในการบริหารจัดการขยะอย่างถูกวิธีที่เหมาะสม ก่อให้เกิดการป้องกันปัญหาขยะในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

ปิยภัทร สายนรา. (2552) . การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนวัดพระธาตุหนองบัว 1 เทศบาลนครอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มนตรี รัชต์ดี.(2550) . การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตพื้นที่บริการ เทศบาลตำบลลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต .มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุพจน์ ทรัพย์ผดุงชนม์. (2547) . การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยศึกษากรณีเทศบาล ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา

พรรณี ตันติญาณนท์. (2550) . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลท่าเสา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา

วิสุทธิ มหายศนันท์. (2550). ปัญหาและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภوتاวังผา จังหวัดน่าน.ภาคินิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์

ดวงพร ครุฑสว่าง.(2550). กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับการจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยภายในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รายงานสถานการณ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม (2554). สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รายงานสถานการณ์ คุณภาพและสิ่งแวดล้อม.(2559). สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะมูลฝอย.กรมควบคุมมลพิษ 2560.(อ้างอิงเมื่อ 14 มกราคม 2561) จาก

http://www.pcd.go.th/info_serv/waste_rubbish.htm

คลังความรู้ เอกสารเผยแพร่.(2560) (อ้างอิงเมื่อ 18 มกราคม 2561) จาก
http://www.onep.go.th/?page_id=41436

ขยะมูลฝอยหนังสือ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.(2560) (อ้างอิงเมื่อ 26 มกราคม 2561) จาก
<http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/59986/-env->

ประวัติวัดเครือวัลย์วรวิหาร.สำนักงานเขตบางกอกใหญ่ (2560).(อ้างอิงเมื่อ 26 มกราคม 2561)
จาก <http://www.bangkok.go.th/bangkokyai/page/sub/6505>